

CENTRUL DE LINGVISTICĂ TEORETICĂ ȘI APLICATĂ (CLTA)

A. PREZENTARE

Centrul de lingvistică teoretică și aplicată a fost înființat în anul 2007, în cadrul Departamentului de lingvistică al Facultății de Litere, ca structură de cercetare.

Misiunea centrului este să stimuleze cercetarea lingvistică de performanță, formarea tinerilor cercetători și schimbul de informații cu specialiștii din țară și din străinătate; de asemenea, să asigure legarea învățământului de cercetarea cea mai recentă și mai performantă și să transmită rezultatele prin aplicații în didactica limbii (inclusiv a limbii române ca limbă străină) și prin forme de consultanță lingvistică.

În acest scop, sunt prevăzute următoarele tipuri de activități:

- organizarea de întâlniri periodice între specialiști din domeniul lingvisticii, de colocvii și conferințe ale catedrei (<https://litere.ro/evenimente-stiintifice/conferintele-clta/>; <https://litere.ro/2023/12/01/colocviul-international-al-departamentului-de-lingvistica-editia-xxiii/>);
- organizarea de colocvii studențești în domeniul limbii și al comunicării (<https://litere.ro/studenti/evenimente-stiintifice-studentesti/>);
- organizarea unui cerc științific studențesc în domeniul limbii și al comunicării (<https://litere.ro/cercetare/cercul-de-lingvistica/>);
- publicarea rezultatelor cercetării în volumele Colocviului internațional al departamentului, precum și în alte volume colective, în *Analele Universității București* (<http://anale.litere.ro/>), în revista Centrului de Studii Românești (<https://litere.ro/cercetare/publicatii/romanian-studies-today/>), în reviste de profil românești (*Limba română*, *Studii și cercetări lingvistice*, *Revue roumaine de linguistique* – <https://lingv.ro/reviste/>) și străine;
- inițierea de proiecte de cercetare; participarea la proiecte inter- și intradisciplinare, naționale și internaționale;
- participarea membrilor CLTA la seminare, conferințe și congrese de lingvistică;
- includerea periodică în activitatea didactică, sub forma cursurilor opționale/de masterat/de doctorat, a rezultatelor științifice performante;

- acordarea de asistență, consultanță și expertiză lingvistică la cerere; colaborare la diferite programe de unificare terminologică, standardizare, testare a abilităților lingvistice, monitorizare a mass-mediei etc.;
- participarea la proiecte de cultivare a limbii, destinate publicului larg, prin intermediul colaborărilor cu presa, cu posturi de radio și televiziune; mai mulți membri ai centrului și ai Departamentului de lingvistică fac parte din Comisia de cultivare a limbii de pe lângă Academia Română: Raluca Brăescu, Gheorghe Chivu, Florica Dimitrescu, Adina Dragomirescu, Valeria Guțu Romalo, Carmen Mîrzea Vasile, Cristian Moroianu, Isabela Nedelcu, Alexandru Nicolae, Irina Nicula Paraschiv, Gabriela Pană Dindelegan, Camelia Stan, Andra Vasilescu, Rodica Zafiu;
- organizarea de întâlniri și discuții pe teme lingvistice, derularea unor programe de perfecționare a profesorilor de limba și literatura română din ciclul gimnazial și liceal, conducerea de lucrări de gradul I (https://drive.google.com/file/d/1-DanYWdtqg93r7-N_7_SRnCMhiwbb-pI/view), în colaborare cu inspectoratele școlare și cu Societatea de Științe Filologice;
- colaborarea cu Centrul de Studii Românești (<https://litere.ro/prezentare/departamente/csr/>) în realizarea unor cursuri de limbă română ca limbă străină, organizarea unor programe speciale de pregătire, elaborarea de manuale și auxiliare moderne;
- realizarea unei pagini proprii pe site-ul Facultății de Litere, unde se vor prezenta informații aduse la zi despre obiectivele, organizarea, membrii centrului, rezultatele proiectelor de cercetare, publicații recente, manifestări științifice organizate etc.;
- încurajarea și găzduirea mobilităților Erasmus pentru domeniul Lingvistică (<https://litere.ro/erasmus-cadre-didactice/>); încurajarea participării la proiectele CIVIS (<https://litere.ro/category/civis/>);
- realizarea unui newsletter (*Linguistics in Bucharest*) prin care CLTA comunică evenimente de interes pentru lingviști și întreține relații de colaborare pe plan național și internațional (linguisticsinbucharest@unibuc.ro).

Printre **membrii fondatori** ai CLTA se numără: Angela Bidu Vranceanu, Maria Cătănescu, Mihaela-Viorica Constantinescu, Claudia Ene, Liliana Ionescu Ruxăndoiu, Isabela Nedelcu, Gabriela Pană Dindelegan, Andreea Soare, Camelia Stan, Gabriela Stoica, Adriana Stoichițoiu Ichim, Ariadna Ștefănescu, Camelia Ușurelu, Andra Vasilescu, Rodica Zafiu, Mihaela Mancaș Zamfir.

Principalele parteneriate ale CLTA sunt cu Școala Doctorală a Facultății de Litere (<https://litere.ro/studii/doctorat/sdl/>) și cu Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti” al Academiei Române (<https://lingv.ro/>). CLTA este deschis tuturor parteneriatelor care aduc valoare adăugată cercetării lingvistice românești.

B. ACTIVITĂȚI

CONFERINȚELE CLTA

CLTA a inițiat un ciclu de conferințe proprii, la care participă invitați din țară și din străinătate. Pe lângă comunicări științifice, conferințele găzduiesc și lansări de carte. Organizatori: prof. dr. Rodica Zafiu, prof. dr. Isabela Nedelcu, conf. dr. Alexandru Nicolae.

- Mihaela Gheorghe (Universitatea „Transilvania”, Brașov), *Corelativele adjuncțiilor propoziționale în româna veche*, 10 decembrie 2015.
- Andra Vasilescu (Universitatea din București), *Atenuatorii de expresie în discursul lingvistic*, 28 ianuarie 2016.
- Emil Ionescu (Universitatea din București), *Imperativul negativ românesc în perspectivă romanică*, 18 februarie 2016.
- Alexandru Mardale (Institut National des Langues et Civilisations Orientales, Paris), *Despre acuzativul prepozițional în franceza regională: studiu pe corpus*, 25 februarie 2016.
- Lansarea cărții *The Syntax of Old Romanian* (ed. Gabriela Pană Dindelegan, Oxford, Oxford University Press, 2016), 24 martie 2016.
- Michael Metzeltin (Universitatea din Viena), *Româna în contrast. O cercetare tipologică*, 7 aprilie 2016.
- Cristiana Papahagi (Universitatea Babeș-Bolyai, New Europe College), *De la Teroare la totalitarism: eseu de mitologie comparată a limbilor franceză și română*, 14 aprilie 2016.
- Alice Toma (Universitatea din București, Université libre de Bruxelles), *Terminologie. Sincronie și diacronie*, 19 mai 2016.
- Cristina Florescu (Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Iași), *Denumirile românești ale fenomenelor atmosferice. Distribuție diastratică*, 2 iunie 2016.
- Alexandru Nicolae (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, Universitatea din București), *Gramaticalizarea ca formare de tipare: auxiliarele românești din perspectivă diacronică și romanică*, 26 ianuarie 2017.

- Alexandru Mardale (INALCO, Paris), *Despre acuzativul prepozițional în siciliană*, 9 februarie 2017.
- Adam Ledgeway (Universitatea din Cambridge), *Microvariație în marcarea dativului și în structurile cauzative în dialecte romanice și grecești din Italia din sud*, 23 februarie 2017.
- Andrei A. Avram (Universitatea din București), *Ipoteza „fondului de trăsături” și pidginizarea: cazul pidginurilor cu bază arabă*, 2 martie 2017.
- Florica Dimitrescu (Universitatea din București), *Denumiri multiple de profesioni în româna actuală (2013 – martie 2017)*, 16 martie 2017.
- Andra Vasilescu, Oana Chelaru-Murăruș (Universitatea din București), *Ferdinand de Saussure, Curs de lingvistică generală: de la discursul științific la cel didactic*, 30 martie 2017.
- Alexandra Cornilescu (Universitatea din București), *Sintaxa pasivelor propoziționale în limba română*, 27 aprilie 2017.
- Ion Giurgea (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”), *Despre topicalizare în română, pe baza unei cercetări de corpus*, 4 mai 2017.
- Emanuela Timotin (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”), *Literatura română de ceremonial din secolul al XVIII-lea. O analiză lexicală*, 11 mai 2017.
- Adina Dragomirescu (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, Universitatea din București), *Din sintaxa istroromânei*, 18 mai 2017.
- Martin Maiden (Universitatea din Oxford), *Iotacizarea în română și morfologia formelor de prezent, persoana a II-a singular: tipul (tu) vii, (tu) rămâi*, 21 septembrie 2017.
- Roberta D’Alessandro (Universitatea din Utrecht), *Magnetic Grammar. When variation is built in the system*, 12 octombrie 2017.
- Gh. Chivu (Academia Română, Universitatea din București), *Școala Ardeleană și regionalismul*, 26 octombrie 2017.
- Alexandru Gafton (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Baza de articulație – un concept necesar, dar neclar*, 16 noiembrie 2017.
- Emanuela Timotin (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”), *Variația „Verșului lui Adam” în manuscrisele românești (secolele al XVII-lea – al XIX-lea)*, 22 februarie 2018.
- Cornelia Ilie (Universitatea din Malmö), *Leadership Discourse Practices: Comparing Nokia CEO’S and Ericsson CEO’S Letters to Employees*, 22 martie 2018.
- Alexandru Mardale (INALCO, Paris), *Noi observații asupra gramaticalizării prepoziției pe ca marcă a obiectului direct*, 19 aprilie 2018.

- Oana Niculescu (Universitatea din București), *Analiza acustică a hiatului în limba română contemporană*, 25 octombrie 2018.
- Lansarea volumului *Studii lingvistice. Omagiu Valeriei Guțu Romalo* în prezența profesoarei omagiate, 15 noiembrie 2018.
- Alexandru Mardale (INALCO, Paris), *Despre folosirea prepozițiilor pre și spre în româna din secolul al XVI-lea*, 28 februarie 2019.
- Aude Wirth-Jaillard (ICUB – Științe Umaniste), *La parole des sans-voix à la fin du Moyen Âge : le discours rapporté dans les textes non littéraires*, 28 martie 2019.
- Emil Ionescu (Universitatea din București), *Interjecții, verbe și directive negative*, 23 mai 2019.
- Mihaela Marin (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”), *B.P. Hasdeu, personalitate enciclopedică a culturii române*, 23 ianuarie 2020.
- Alexandru Mardale (INALCO, Paris), *Despre verbele de mișcare românești în perspectivă romanică*, 13 februarie 2020.
- Emil Ionescu (Universitatea din București), *Dubla negație intonațională ca negație metalingvistică*, 29 octombrie 2020.
- Verginica Barbu Mititelu (Institutul de Cercetări pentru Inteligență Artificială „Mihai Drăgănescu”, Academia Română), *CoRoLa. Accesul la textele scrise și la cele orale*, 21 ianuarie 2021.
- Ioan Milică (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Creativitatea lingviștilor: cum ne imaginăm vorbitorul?*, 25 februarie 2021.
- Marcela Ciortea (Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia), *Despre infinitiv, în traducerea românească a lui Dimitrie Cantemir la Stimuli uirtutum, fræna peccatorum, de Andreas Wissowatius*, 8 aprilie 2021.
- Cristinel Munteanu (Universitatea „Danubius” din Galați), *Vorbitorul și interpretările sale greșite (cu referire specială la decodarea aberantă în expresie lingvistică)*, 17 februarie 2022.
- Cecilia Mihaela Popescu (Universitatea din Craiova), *Codificarea evidențialității indirecte în limba română actuală: tipare gramaticale și strategii lexico-pragmatice*, 31 martie 2022.
- Ion Giurgea (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”), *Despre aspect în română*, 7 aprilie 2022.
- Alexandru Mardale (Institut National des Langues et Civilisations Orientales, Paris), *Româna ca limbă de patrimoniu vorbită în Franța*, 5 mai 2022.

- Roberto Merlo (Università degli Studi di Torino), „*Stele și lalele*”: morfologia limbii române între moștenirea latină, influențele balcanice și occidentalizarea latino-romanică, 16 iunie 2022.
- Florica Dimitrescu (Academia Română, Universitatea din București), *Pandemie medicală, pandemie lexicală*, 27 octombrie 2022.
- Sorin Costreie (Universitatea din București), *Sintaxa fake news-urilor*, 8 decembrie 2022.
- Adrian Chircu (Universitatea Babeș-Bolyai), *Un adverb scos la iveală din vechile scrieri românești: ADEVĂR. Contribuții etimologice, lexicale și gramaticale*, 19 ianuarie 2023.
- Maria Aldea (Universitatea Babeș-Bolyai), *Despre dicționare și universul lor*, 23 februarie 2023.
- Oana Chelaru-Murăruș (Universitatea din București), *Italianisme recente în DOOM₃. Norme fonetice/grafice și morfologice de adaptare*, 23 martie 2023.
- Ștefania Oprea (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”), *Expresii indexale. Teorie și interpretare*, 27 aprilie 2023.
- Danilo De Salazar (Università della Calabria), *Despre caracteristicile și posibilitățile configuraționale ale sinesteziei în limba română literară*, 18 mai 2023.
- Daniela Teleoacă (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”), *Din nou despre vocabularul religios moștenit: cu privire la fondul lexical panroman*, 21 septembrie 2023.
- Virginia Hill (University of New Brunswick) în colaborare cu Shigeru Miyagawa (MIT), *The Speech Act Field of Rhetorical Questions*, 26 octombrie 2023.

PROIECTE DE CERCETARE

Membrii CLTA (și ai *Departamentului de lingvistică*) au derulat proiecte de cercetare, finalizate cu articole și cărți reprezentând contribuții inovatoare în cercetarea lingvistică românească.

- „Discursul parlamentar românesc: tradiție și modernitate. O abordare pragmatoretică”. Director al proiectului Grant CNCSIS 2136/2009-2011: prof. univ. dr. Liliana Ionescu Ruxăndoiu, Facultatea de Litere, Universitatea din București. Cadre didactice universitare și cercetători invitați: Mihaela-Viorica Constantinescu, Liliana Ionescu Ruxăndoiu, Melania Roibu, Ariadna Ștefănescu, Andra Vasilescu, Silviu Hariton, Centrul de Lingvistică Teoretică și Aplicată, Facultatea de Litere, Universitatea din București.

- „Funcționare discursivă și gramaticalizare în limba română veche”. Director de proiect: prof. univ. dr. Rodica Zafiu (finanțare CNCSIS, nr. 1629, 2007). Participanți: Larisa Avram, Blanca Croitor, Raluca Brăescu, Oana Chelaru Murăruș, Mihaela-Viorica Constantinescu, Alexandra Cornilescu, Andreea Dinică, Adina Dragomirescu, Claudia Ene, Isabela Nedelcu, Gabriela Pană Dindelegan, Andreea Soare, Camelia Stan, Gabriela Stoica, Ariadna Ștefănescu, Camelia Ușurelu, Oana Uță Bărbulescu, Andra Vasilescu, Rodica Zafiu.

COLOCVII

Începând cu anul 2001, Departamentul de lingvistică a organizat conferințe anuale, inițial naționale, ulterior internaționale. De la înființarea sa (în anul 2007), CLTA a devenit partener al acestui eveniment științific important devenit, acum, tradițional.

- Colocviul Catedrei de limba română, ediția a VII-a (București, 7-8 decembrie 2007): *Limba română. Dinamica limbii, dinamica interpretării.*
- Colocviul Catedrei de limba română, ediția a VIII-a (București, 4-6 decembrie 2008): *Limba română – teme actuale.*
- Colocviul internațional al Catedrei de limba română, ediția a IX-a (București, 4-5 decembrie 2009): *Limba română: controverse, delimitări, noi ipoteze.*
- Colocviul Catedrei de limba română, ediția a X-a (București, 3-4 decembrie 2010): *Limba română: ipostaze ale variației lingvistice.*
- Colocviul internațional al Departamentului de lingvistică, ediția a XI-a (București, 9-10 decembrie 2011): *Limba română: direcții actuale în cercetarea lingvistică.*
- Colocviul internațional al Departamentului de lingvistică, ediția a XII-a (București, 14-15 decembrie 2012): *Limba română – Variație sincronică, variație diacronică.*
- Colocviul internațional al Departamentului de lingvistică, ediția a XIII-a (București, 13-14 decembrie 2013): *Diacronie și sincronie în studiul limbii române.*
- Colocviul internațional al Departamentului de lingvistică, ediția a XIV-a (București, 28-29 noiembrie 2014): *Variația lingvistică: probleme actuale.*
- Colocviul internațional al Departamentului de lingvistică, ediția a XV-a (București, 27-28 noiembrie 2015): *Perspective comparative și diacronice asupra limbii române.*
- Colocviul internațional al Departamentului de lingvistică, ediția a XVI-a (București, 25-26 noiembrie 2016): *Lingvistică românească, lingvistică romanică.*
- Colocviul internațional al Departamentului de lingvistică, ediția a XVII-a (București, 24-25 noiembrie 2017): *Variație în română și în limbile romanice.*

- Colocviul internațional al Departamentului de lingvistică, ediția a XVIII-a (București, 23-24 noiembrie 2018): *Româna și limbile romanice*.
- Colocviul internațional al Departamentului de lingvistică, ediția a XIX-a (București, 22-23 noiembrie 2019): *Româna în context romanic*.
- Colocviul internațional al Departamentului de lingvistică, ediția a XX-a (București, 20-21 noiembrie 2020): *Limba română – modernitate și continuitate în cercetarea lingvistică*.
- Colocviul internațional al Departamentului de lingvistică, ediția a XXI-a (București, 19-20 noiembrie 2021): *Orientări actuale în lingvistica teoretică și aplicată*.
- Colocviul internațional al Departamentului de lingvistică, ediția a XXII-a (București, 18-19 noiembrie 2022): *Lingvistică sincronică, diacronică și tipologică*.
- Colocviul internațional al Departamentului de lingvistică, ediția a XXIII-a (București, 8-9 decembrie 2023): *Abordări ale limbii: structuri, uzuri, interfețe*.

MOBILITĂȚI ERASMUS

În cadrul mobilităților Erasmus, CLTA a găzduit conferințe-invitate:

- Prof. univ. Eric Pellet, Université Paris-Est Créteil (ex-Paris XII): *Grammaire et linguistique: les évolutions de la terminologie grammaticale scolaire en France entre 1900 et 2012*, 28 martie 2012;
- Maître de conférences Alexandru Mardale, l'Institut National des Langues et Civilisations Orientales, Paris: *Morphological Case and Prepositional Phrases in Romanian*, 31 mai 2012.

CERCUL DE LINGVISTICĂ AL STUDENȚILOR DE LA LITERE

Cercul de lingvistică al studenților de la Litere (coord. asist. Bianca Alecu) organizează întâlniri bilunare online, în care studenții și profesorii discută teme de interes lingvistic și colaborează la realizarea unor studii (<https://litere.ro/cercetare/cercul-de-lingvistica/>).

Unele dintre lucrările realizate de studenți sub îndrumarea profesorilor sunt publicate pe pagina Facultății de Litere în secțiunea *Limba română pe LITERE*, coordonată de prof. dr. Isabela Nedelcu (<https://litere.ro/lingvistica/>).

LINGVIȘTI DIN STRĂINĂTATE INVITAȚI LA FACULTATEA DE LITERE

Pe linia misiunii asumate, *Centrul de Lingvistică Teoretică și Aplicată* a organizat sau a fost partener în organizarea unor conferințe care au avut ca invitați din străinătate personalități marcante ale lingvisticii internaționale.

Hagit BORER – Universitatea „Queen Mary” din Londra, Marea Britanie

Derek BOUSFIELD – Universitatea din Lancaster, Marea Britanie

Paolo CANETTI – Universitatea „La Sapienza”, Roma, Italia

Béatrice CHARLET-MESDJIAN – Universitatea Aix-Marseille, Franța

Sara CIGADA – Universitatea Catolică „Sacro Cuore”, Milano, Italia

Greville G. CORBETT – Universitatea din Surrey, Marea Britanie

Roberta D’ALESSANDRO – Universitatea din Utrecht, Olanda

Danilo DE SALAZAR – Universitatea din Calabria, Italia

Carmen DOBROVIE-SORIN – Universitatea Paris VII, Franța

Jan DON – Universitatea Deschisă, Olanda

Andreas DUFTER – Universitatea „Ludwig-Maximilians”, München, Germania

Annick ENGLEBERT – Universitatea Liberă din Bruxelles, Belgia

Ștefana-Olga GĂLĂȚANU – Universitatea din Nantes, Franța

Alexandru GROSU – Universitatea din Tel Aviv, Israel

Jose Carlos HERRERAS – Universitatea Paris 7 Denis Diderot, Franța

Virginia HILL – Universitatea din New Brunswick, Canada

Kasia JASZKZOLT – Universitatea Cambridge, Marea Britanie

Andreas H. JUCKER – Universitatea din Zürich, Elveția

Marilena KARYOLEMOU – Universitatea din Cipru

Istvan KECSKES – Universitatea SUNY, Albany, SUA

Catherine KERBRAT-ORECCHIONI – CNRS și Lyon II, Franța

Manfred KRIFKA – Centrul „Leibniz” pentru Lingvistică Generală, Berlin, Germania

Svetlana KURTES – Universitatea Cambridge, Marea Britanie

Adam LEDGEWAY – Universitatea Cambridge, Marea Britanie

Martin MAIDEN – Universitatea Oxford, Marea Britanie

Ana Maria MARTINS – Universitatea din Lisabona, Portugalia

Maria Rita MANZINI – Universitatea din Florența, Italia

Roberto MERLO – Universitatea din Torino, Italia

Michael METZELTIN – Institutul de Romanistică al Universității din Viena, Austria

Jakob MEY – Universitatea de Sud, Danemarca

Heike PICHLER – Universitatea din Newcastle, Marea Britanie

Christian PLANTIN – CNRS și Universitatea Lyon II, Franța

Marie-Christine POLETT – Universitatea Liberă din Bruxelles, Belgia

Eva-Maria REMBERGER – Universitatea din Viena, Austria

Ian ROBERTS – Universitatea Cambridge, Marea Britanie

Laurence ROSIER – Universitatea Liberă din Bruxelles, Belgia

Corinne ROSSARI – Universitatea Neuchâtel, Elveția

Giampaolo SALVI – Universitatea „Eötvös Loránd”, Budapesta, Ungaria

Fernando SÁNCHEZ MIRET – Universitatea din Salamanca, Spania

Michelle SHEEHAN – Universitatea „Anglia Ruskin”, Cambridge, Marea Britanie

Maria SIFIANOU – Universitatea Națională și Capodistriană din Atena, Grecia

Radek ŠIMÍK – Universitatea Carolină și Institutul de Limbă Cehă și de Teorie a
Comunicării, Praga, Cehia

Alexandra SIMONENKO – Universitatea din Ghent, Belgia

Anne-Marie SIMON-VANDENBERGEN – Universitatea din Ghent, Belgia

Donca STERIADE – MIT, SUA

Liliane TASMOWSKI – Academia Regală Flamandă pentru Știință și Arte, Belgia

Véronique TRAVERSO – CNRS și Universitatea Lyon II, Franța

Salvador VALERA – Universitatea din Granada, Spania

Hans VAN DE KOOT – UCL, Marea Britanie

Marleen VAN PETEGHEM – Universitatea din Ghent, Belgia

Nigel VINCENT – Universitatea din Manchester, Marea Britanie

Jacqueline VISCONTI – Universitatea din Genoa, Italia

Deirdre WILSON – UCL, Marea Britanie

Magdalena WREMBEL – Universitatea din Poznan, Polonia